

Uvodna riječ Visokog predstavnika Wolfgang Petritscha

Radni sto Pakta o stabilnosti za pitanja sigurnosti, Sarajevo, 15. februar 2000. godine

Specijalni koordinator g. Hombach, ministre vanjskih poslova g. Prlic, kopredsjedavajući ambasadore gdjo. Turkovic, cijenjeni gosti i delegati, drago mi je sto imam priliku da dam uvodnu riječ iz perspektive mog Ureda.

Tokom proteklih nekoliko sedmica sam, zajedno sa ostalim predstavnicima iz BiH i međunarodne zajednice, posvetio puno vremena i razmišljanja pitanju sigurnosti u BiH. Ova zemlja se ne može nadati da će razviti i održati jedan moderan demokratski okvir ukoliko ne bude imala održivu i sveobuhvatnu sigurnosnu politiku, koja će biti zasnovana na konceptu balansa i međusobnog povjerenja između naroda u Bosni i Hercegovini. Gledano izvana, kredibilna sigurnosna politika je isto tako jedan od elemenata koji otvaraju vrata za priključivanje BiH evropskim integracijama u budućnosti.

Prvo bih želio da kazem nešto o redukciji oružanih snaga, koju smatram ključnom za svaku održivu sigurnosnu politiku. Redukcije od 15% s kojima su se entitetske oružane snage slozile u 1999. godini predstavljale su vazan signal ne samo za BiH nego i za cijelu regiju. Ovim redukcijama će se smanjiti previsoki procenti sredstava koja se izdvajaju za troškove odbrane, te podstaknuti razmišljanje i donosenje mjera u smislu preusmjeravanja sredstava.

Po mom mišljenju, ima prostora za dodatne redukcije snaga,

zbog čega sam i pozvao Predsjedništvo da se obaveže na dodatnu redukciju od 15%. Ohrabren sam jutrosnjim konstruktivnim i pozitivnim riječima i doprinosom predsjednika Izetbegovića, i iskreno se nadam da će tokom naredna dva dana Predsjedništvo pokrenuti ovu inicijativu na ovom međunarodnom forumu. BiH može pružiti primjer drugim zemljama jugoistočne Evrope.

Jedan od ključnih ustavnih i institucionalnih aspekata sigurnosti u svakoj zemlji jeste potreba da se osigura da komandu nad oružanim snagama vrše demokratski izabrani predstavnici naroda. U slučaju BiH, ovaj princip civilne komande i kontrole je jasno definiran u Općem okvirnom sporazumu za mir, i ja sam nedavno Predsjedništvu ponovio ovu činjenicu. Ukratko, nijedna zemlja jugoistočne Evrope se ne može nadati da će biti ozbiljno razmatrana za članstvo u euro-atlantskim integracijama ukoliko se ne budu pridržavala ovog principa.

Drugo, reforma u oblasti sudstva. Postipanje vladavine prava je očigledno od vitalnog interesa za sigurnost, te je mi iz OHR-u i dalje energično zagovarano u BiH. Cilj je uspostaviti potpuno funkcionalan, nezavisan i efikasan sudski sistem bez kojega nema dugoročnog održivog privrednog razvoja, efikasne zaštite ljudskih prava od strane domaćih institucija, niti osiguranog zakona i reda.

Zakoni uradjeni u cilju depolitiziranja procesa izbora sudija, koji su izradjeni uz pomoć predstavnika međunarodne zajednice u zemlji, sada se nalaze pred zakonodavnim skupstinama entiteta. OHR je u ljeto prošle godine nametnuo zakon kojim se osniva Vrhovni sud Federacije i proširio ovlastenja Tuzilastva Federacije. Odredjene kategorije krivičnih djela, posebno organizirani kriminal, se sada rješavaju na federalnom nivou, a ne na nivou kantona što za cilj ima da se ukinu donosenje politički motiviranih sudskih odluka. U međuvremenu je osnovana Komisija za međuentitetsku pravnu saradnju; donesen je jedinstveni etički kodeks za sudije i tuzitelje, dok mi nastavljamo napore na formiranju tijela za obuku u sudstvu.

Ovo su samo neke sudske reforme koje su u toku ili su već izvršene. Međutim, moram također spomenuti, mada je većina vas možda već upoznata sa tim, da sam nedavno donio zakon kojim se osniva državna granicna služba bez koje se ljudi u BiH nikada ne bi osjećali propisno zaštićeni kao građani ove zemlje.

Istovremeno radimo na eliminiranju korupcije koja još uvijek predstavlja glavnu kočnicu prelasku u potpuno demokratsko društvo. U septembru prošle godine osnovao sam Grupu za transparentnost i borbu protiv korupcije (ACT) u nastojanju da se usmjere i pojačaju naponi međunarodne zajednice u oblasti borbe protiv korupcije.

Međutim, prava promjena treba da dodje iznutra i to je razlog zbog kojeg ja pozdravljam spremnost BiH da pristupi potpisivanju Krivično-pravne konvenciji o korupciji, GRECO (Grupa država u borbi protiv korupcije) i drugih međunarodnih dokumenata, kao i sudjelovanje BiH u svim naporima usmjerenim na borbu protiv korupcije u sklopu Pakta o stabilnosti.

Sira javnost također treba biti bolje upoznata sa prirodom i opsegom korupcije u BiH društvu. Kampanja informiranja javnosti o ovom pitanju je već u toku. Kao što vam je vjerovatno poznato, jučer smo organizirali prvu BiH konferenciju posvećenu transparentnosti i borbi protiv korupcije, na kojoj je učestvovalo preko 200 ljudi iz cijele BiH, koji su predstavljali sva tri nivoa vlada, sudstvo, policiju, nevladine organizacije, građansko društvo i sredstva informiranja.

Kao što možete vidjeti iz svih ovih aktivnosti, pitanja sigurnosti su u središtu napora međunarodne zajednice ovdje u BiH. Neću se izvinjavati za nešto što možda izgleda kao čisto lokalne primjedbe stoga što zaista smatram da su one od značaja za cjelokupni region.

Iskustvo BiH može dati primjer susjednim zemljama u regionu, a

vasa nastojanja i spremnost da uspostavite saradnju na regionalnoj osnovi ce pomoci u pripremama za vecu angaziranost u evropskim institucijama, kako vojnim tako i civilnim.

Istovremeno, aktivnosti BiH po pitanju sigurnosti nece imati uticaj koji bi mogle imati ako susjedne zemlje ne preduzmu slicne mjere. Sto se tice sigurnosti, BiH ne moze raditi u vakuumu: ona je odista dio regiona i ona se mora gledati kao takva, posebno kada se radi o ovome pitanju.

Ja se iskreno nadam da ce narod BiH iskoristiti ovu priliku koju Pakt stabilnosti predstavlja za njegovu buducnost, i zazelio bih vam veoma uspjesnu konferenciju i danas i sutra.